

Megnyitó beszéd a Berde-émlékünnepen.

Mondotta: **Dr. Gál Kelemen**, igazgató.

Kedves Ifjúság!

Ezt az intézetet, melynek áldásait naponként élvezzük, 350 esztendőn keresztül híveink szeretete, hitükhöz való ragaszkodása és jobb módú hitsorsosaink áldozó készsége tartotta fenn. Nekünk nem voltak fejedelmi donatoraink, akik a közvagyonból bőkezűen támogatták volna iskoláinkat. A szorgalmas munka és az észszerű gazdálkodás megtakarított fillérei voltak az a forrás, melyből iskoláink a történelem folyamán táplálkoztak; tehát az a legnemesebb forrás, melynek a nyomán áldás fakad. Ezért rendelte el egyházi főhatóságunk, hogy jóltevőink emlékére öt évenként hálaünnepet tartsunk. A mai ünnepély az öt éves ciklusba nem esik bele. Még a múlt év elején merült fel a gondolat, hogy legnagyobb jóltevőnknek, Berde Mózsának, kinek mellszobra díszíti ez iskola lépcső-csarnokát, születésének 100-ik évfordulóját megünnepeljük. Ez az évforduló az elmúlt év decemberére esett. Akkor azonban helyiség hiánya miatt nem tarthattuk meg. Most azért gyűltünk össze, hogy szenteljünk egy órát az ő emlékezetének, vonúltassuk el lelki szemeink előtt az ő nemes alakját s emelkedjünk fel az életnek arra a megtisztult felfogására, mely az ő pályáját olyan eszményi világításban mutatja be.

Mert tudnotok kell, kedves ifjú barátaim, erre az ünnepre nem a jóltevőknek, hanem nekünk van szükségünk. Ez ünnep rendszeresítése a ti és a mi nevelésünk érdekében történt, a mi nevelésünket szolgálja. Az a célja, hogy felköltse lelkünkben a hála és köszönet érzelmeit, melyek nélkül a lélek sívár, szegény és örömtelen s bemutassa nekünk egy életpálya rajzában a mindennapi munka herosait, akik egy szívükön melengetett cél érdekében egy élet minden sikerét és gyümölcsét hozzák áldozatul.

A fejlődés, a fölfelé vezető élet hősei ők, akik előttünk járnak, utat mutatnak és egyengetnek, célokat tűznek ki és munkálnak minden energiájukkal. És bennünket munkára, követésre hívnak! Áldott vezetők, útmutatók!

Boldog az az ifjúság, mely megéri hívó szavukat, beszélő példájukat. Nyissátok ki tehát szíveteket azoknak a gondolatoknak és érzelmeknek, azoknak a súgallatoknak a befogadására, melyek ez ünnep folyamán hozzátok szólnak. Ezzel a Berde Mózsa emlékezetére szentelt ünnepet megnyitom.

Bezáró beszéd a Berde-émlékünnepen.

Mondotta: **Dr. Gál Kelenen**, igazgató.

Kedves Ifjúság!

Mielőtt szétoszlnátok ez ünnepélyről s hazatérnétek az édes otthon titeket váró és ölelő melegébe,* hadd szóljak hozzátok még röviden azokról a gondolatokról, amelyeket a Berde életpályájának szemlélete, életfilozófiájának elgondolása bennem keltett. Ecce homo, íme az ember, aki ragyogó példával jár előttetek s mutatja az utat, amely fölfelé, eszményi értékek országába vezet és a lélek derűjét és nyugalmit biztosítja. Mikor egyénisége a fiatalság éveiből kibontakozik, már készen kialakulva áll előtte élete célja: erősíteni, a kultúra áldásaiban részesíteni a szegény székely unitárius magyarságot. De honnan venné ehhez a nagy életcélhoz az eszközöket?

Egész életét, annak minden gondolatát, minden örömét és bánatát erre a célra állítja be, mint a fényképező a gépét. Soha egy percre sem feledkezik meg e kitűzött céljáról, soha nem téveszti szem elől, mint a hajós a világítótorony fénykévéjét. Ez lesz az élet ezernyi kedvetlenségei közepette ösztönzője, sarkalója, a megfáradó izmok megerősítője, a meglankadó lélek szárnyra lendítője. Ez a nagy és nemes cél ad értelmet életének; ez teszi az életet elviselhetővé, a megélésre méltóvá és érdemessé. Vajjon, sejtitek-e, kedves fiatal barátaim, azt a nagy tanulságot, ami felétek int az ő ragyogó életéből?

És mi az a lelki erő, ami őt e cél munkálásában egy egész életen, annak minden kedvetlenségén át kitartóvá, soha el nem fáradóvá, el nem csüggedővé teszi? Az ő vallásos és hazafias érzése, lelkének ez a drága kincse, amely ott plántálódott bele a székely hegyek tiszta levegőjében. Az a faját s benne vallását féltő szeretet, amely lobogó lánggal ég a székelységért, azért a

* Szorgalmi időszak utolsó napján volt az ünnepély.